

רשימת תדריכים, הנחיות והבהרות שפורסמו

<u>מס'</u>	<u>תאריך פירסום</u>	<u>נושא</u>	<u>עמוד</u>
(1)	12-1970	הנחיות בדבר נהלי ביקורת לגבי תפוצת עיתונים	500
(2)	04-1976	קווים מנחים לרואה חשבון של איגוד - הודעת מבקר המדינה	502
(3)	07-1995	הנוסח האחד של דוח רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים מבוקרים של רשויות מקומיות	526
(4)	07-1995	נוסח דוח סקירה של רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים לתקופות ביניים של רשויות מקומיות	527
(5)	01-1997	הבהרה מס' 1 לגילוי דעת 58 בדבר העסק החי	529
(6)	09-1999	תדריך בדבר מסמכים המצויים ברשותו של רואה חשבון והנוגעים לעבודת ביקורת	532
(7)	01-2000	הנחיה בדבר דוח רואה חשבון מבקר על דוח המוגש לרשות ניירות ערך על ידי חברה שהיא יועץ השקעות או מנהל תיקים	536

(1) הנחיות בדבר נהלי ביקורת לגבי תפוצת עיתונים^(*)

א. מ ב ו א

רואי חשבון מתבקשים לדווח על נתוני תפוצת עיתונים. על מנת להנחות את רואי החשבון בביצוע ביקורת התפוצה, שהיא ביקורת בעלת אופי מיוחד וכדי להביא לדיווח בתוכן אחיד, שיקל על המשתמשים בנתוני הדיווח, ראתה הלשכה להנחות את חבריה כמפורט להלן.

ב. הנחיות

1. תקני הביקורת וכן ההנחיות לנוהלי ביקורת כלליים, כפי שפורסמו על ידי הלשכה, יחולו על הנחיות אלה, בשינויים המתחייבים מן העניין.

2. חומר הראיות יכלול את האמור להלן:

- (1) כמות הנייר לסוגיו, שנצרכה בהדפסה.
- (2) מתכונת כל הדפסה (מספר העיתונים, מספר העמודים, סוג הנייר ועוד).
- (3) כמויות גליונות העיתונים:
 - (א) שהודפסו;
 - (ב) שנועדו להפצה (היינו שיצאו מבית הדפוס - לאחר ניכוי קלקולים ועוד).
 - (ג) שהופצו:
 - במסירה למחלקים (לאחר ניכוי החזרות);
 - במשלוח למנויים;
 - במסירה ללא תמורה (לכתבים, לפרסומאים להוכחת הדפסת מודעות, למוסדות, למפלגות ועוד).
- (4) נתונים כספיים בפנקסי החשבונות ביחס לתפוצה וביחס לתצרוכת הנייר.
- (5) חומר ראיות אחר, לפי הנסיבות.

^(*) אושרו על-ידי המועצה המקצועית בהתאם להחלטתה מיום 5 באוגוסט 1970 ואושרו לפירסום על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 15.12.1970.

ב. הנחיות - המשך

3. תיאומי ביקורת:

- (1) תיאום כמויות העיתונים שהודפסו עם כמויות הנייר שנצרכו בהתחשב במשקל ובפחת.
- (2) תיאום הנתונים הכספיים בפנקסי החשבונות ביחס לתפוצה (במיוחד - תשלומי מנויים והחזרות ממחלקים) וביחס לתצרוכת הנייר עם חומר הראיות האחר שנזכר.
- (3) רואה החשבון ישקול במיוחד את סבירות שיעור ההחזרות ממחלקים. מקום שלא ניתן לאמת החזרות ממחלקים בחודש מסוים, ניתן ליישם לגבי חודש זה את שיעור ההחזרות בתקופה ארוכה יותר, כגון חצי שנה.
- (4) תיאומי ביקורת אחרים, לפי הנסיבות.

4. דיווח על התפוצה:

- (1) דיווח זה יכלול:
 - (א) תפוצה במחיר מלא;
 - (ב) תפוצה במחיר חלקי;
 - (ג) תפוצה ללא תמורה, שהוכח לגביה כי העיתונים הגיעו לקוראים מן הקהל הרחב.
- (2) תפוצה ללא תמורה, שלא הוכח לגביה כי העיתונים הגיעו לקוראים מן הקהל הרחב, לא תיכלל במסגרת מספרי התפוצה. ניתן לציין תפוצה זו בסעיף נפרד.

5. פירסום ברבים (בעיתונות, בחוזרים למפרסמים וכדומה):

- (1) על רואה החשבון לבקש מלקוחו כי חוות דעתו לא תפורסם ברבים אלא אם כן צורף אליה דוח הלקוח בשלמות וללא כל תוספות.
- (2) בפירסום תושמט כותרת נייר המכתבים של רואה החשבון ולא יפורסמו יותר משמו ומחתימתו.

(2) קווים מנחים לרואה חשבון של איגוד - הודעת מבקר המדינה

כ ל י

רשויות בקרה ופיקוח נוהגות לעתים לפרסם קווים מנחים למבצעי פעולות פיקוח, בקרה או ביקורת, בין מכוח חוק ובין כחיוב חוזי או אחר.

בסעיף זה מובאת "הודעת מבקר המדינה (קווים מנחים לרואה חשבון של איגוד), התשל"ו-1976. הודעה זו פורסמה על ידי מבקר המדינה בתוקף סמכותו לפי סעיף 13(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] ושאר הסמכויות הנתונות לו לפי כל חיקוק.

בתוקף סמכותי לפי סעיף 13(2) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (להלן - החוק), ושאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל חיקוק, אני קובע קווים מנחים אלה⁽¹⁾:

1. הגדרות בקווים מנחים אלה -
 - "איגוד" - כמשמעותו בסעיף 13 לחוק;
 - "חברת-בת" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968;
 - "חברה קשורה" - כמשמעותה בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970;
 - "בעל עניין" - כמשמעותו בתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים), תשכ"ט-1966, למעט המדינה;
 - "דוחות כספיים" או "דוחות" - מאזן ודוח רווח והפסד והביאורים וההערות של האיגוד המצורפים אליהם;
 - "הסכם מהותי" - הסכם שבהיקפו הכספי או בתוכנו יש, לדעתו של רואה החשבון, כדי להשפיע באופן מהותי על מצבו הכספי של האיגוד או על תוצאות פעולותיו.

⁽¹⁾ התוכן המקורי פורסם בק"ת מס' 3509 מיום י"א בניסן תשל"ו (11.4.1976), עמ' 1358.

- תחולה 2. קווים מנחים אלה יחולו לגבי רואה חשבון העוסק בראיית חשבוניותיו של איגוד, כפי שיקבע מבקר המדינה בהודעה בכתב לאותו איגוד ולרואה החשבון שלו; בהודעה יצוין תאריך תחילת חלותם.
- אופן הבדיקה והיקפה 3. (א) רואה החשבון יודרך בעבודתו על ידי התקנים, ההנחיות וההוראות האחרות של לשכת רואי חשבון בישראל, אלא אם הם סותרים במפורש או מכללא קווים מנחים אלה או חיקוק אחר.
- (ב) רואה החשבון ימציא פרטים בכתב על היקף בדיקותיו בכל עת שיידרש לכך על ידי מבקר המדינה.
- (ג) דרש מבקר המדינה מרואה החשבון, בהודעה בכתב, להרחיב את היקף בדיקותיו או לערוך בדיקות בנושאים נוספים, ינהג רואה החשבון בהתאם לדרישה.
- ביצוע בדיקות 4. (א) רואה החשבון ינקוט בכל האמצעים הסבירים כדי להבטיח ביצוע בדיקותיו בזמן ובהיקף הדרושים.
- (ב) נמנע מרואה החשבון לסיים את בדיקותיו ולחוות דעתו על הדוחות הכספיים של האיגוד תוך ארבעה חודשים מתום שנת הכספים של האיגוד, יודיע על כך בכתב ליושב ראש הדירקטוריון של האיגוד, או לרשות המקבילה, תוך ציון הסיבות לעיכוב, וישלח העתק מההודעה למבקר המדינה.
- דין וחשבון 5. (א) רואה החשבון יכין דין וחשבון מפורט
- (ב) הדין וחשבון המפורט יכלול, נוסף לפרטים ולמסמכים המתחייבים לפי סעיפים 6 עד 9, או לפי כל חיקוק אחר,

דין וחשבון 5. - המשך

פרטים ומסמכים כנדרש בתוספות הראשונה, השניה או השלישית, כולם או מקצתם, כמצויין בהודעה לפי סעיף 2.

(ג) הפרטים הנדרשים בכל סעיף של הדין וחשבון המפורט יוצגו בו בנפרד, זולת אם אינם מהותיים.

(ד) כלולים פרטים הנדרשים לפי התוספת בדין וחשבון מבוקר של האיגוד כאמור בסעיף 7, רשאי רואה החשבון להסתפק בדין וחשבון המפורט במתן מראה מקומם של פרטים אלה בדין וחשבון המבוקר.

(ה) כלולים פרטים הנדרשים לפי התוספת בדין וחשבון מפורט קודם שערך רואה החשבון, רשאי הוא בדין וחשבון המפורט החדש, לגבי הנושא שאליו מתייחסים הפרטים האמורים, להסתפק בציון השינויים שחלו מאז הדין וחשבון המפורט הקודם; לא חלו שינויים, יציין זאת בדין וחשבון המפורט החדש.

דרישות נוספות 6. (א) נוסף לדרישות על פי כל חיקוק אחר, יחוזה רואה החשבון את דעתו גם על-הכספיים

(1) דוחות כספיים מאוחדים של האיגוד ושל חברות-הבת שלו, אם נערכו כאלה;
(2) דוח על שינויים במצב הכספי⁽¹⁾.

⁽¹⁾ ג"ד 51 בדבר "דוח על תזרימי המזומנים" שינה את שם הדוח לדוח על תזרימי מזומנים.

דרישות נוספות לגבי

הדוחות הכספיים 6. - המשך

(ב) רואה החשבון יצביע בדין וחשבון המפורט על כל שינוי מהותי בהיקפו של סעיף מסעיפי הדוחות הכספיים של האיגוד לעומת השנה הקודמת, אם יש בשינוי עניין מבחינת הדיווח החשבונאי או מבחינה אחרת הנראית לרואה החשבון חשובה, יציין את הסיבה לשינוי.

7. דוחות מבוקרים אחרים של האיגוד נדרש האיגוד על פי כל חיקוק להמציא לגבי השנה הנסקרת דין וחשבון מבוקר על ידי רואה חשבון לרשויות ממלכתיות או אחרות, יציין רואה החשבון בדין וחשבון המפורט את הגופים שלהם הומצא דין וחשבון מבוקר כאמור, נושא הדין וחשבון ומועד המצאתו.

8. דיווח על סטיות מדין, החלטות הממשלה או מוסדות מוסמכים רואה החשבון יציין בדין וחשבון המפורט עובדות שהעלה במהלך בדיקותיו באיגוד והמצביעות על סטיות מהותיות באשר לכל אחת מאלה:

- (1) הוראות חיקוק שבמסגרתו פועל האיגוד;
- (2) החלטות הממשלה בדבר מטרות האיגוד, היקף פעולותיו, השקעותיו או הלוואותיו;
- (3) החלטות של מוסדותיו המוסמכים של האיגוד.

9. נספחים לדין וחשבון המפורט רואה החשבון יצרף לדין וחשבון המפורט -

- (1) רשימה של דוחות ביניים או דוחות חלקיים, שהגיש לאיגוד לגבי שנת הכספים הנדונה בדין וחשבון המפורט;
- (2) פירוט ממצאיו העיקריים של הסקר שערך על הבקרה הפנימית באיגוד.

- המצאת הדין וחשבון המפורט 10. (א) רואה החשבון ימציא את הדין וחשבון המפורט על נספחיו לאיגוד, ובמקביל למבקר המדינה במישרין, סמוך ככל האפשר למועד מסירת חוות דעתו על הדוחות הכספיים של האיגוד, אולם לא יאוחר מששים יום לאחר המועד האמור.
- (ב) מבקר המדינה רשאי להאריך את התקופה להמצאת הדין וחשבון המפורט מראש או בדיעבד.
- דיווח מידי 11. (א) רואה החשבון ידווח ללא דיחוי למבקר המדינה במישרין אם העלה במהלך בדיקותיו באיגוד אחת מאלה:
- (1) עובדות המצביעות על ליקויים חמורים בהנהלת החשבונות או במינהל הכספים של האיגוד;
 - (2) עניין המעלה אצלו חשש למעשה פלילי או לפגיעה בטוהר המידות מצד האיגוד, או מצד עובד או ממלא תפקיד אחר בו בקשר למילוי תפקידו באיגוד.
- (ב) הדיווח לפי סעיף קטן (א) הוא נוסף לכל פעולה אחרת, שרואה החשבון חייב או מוצא לנכון לנקוט בה.
- שמירת חיקוקים 12. הודעה זו באה להוסיף על כל חובה המוטלת על רואה חשבון על פי חיקוק אחר.
- השם 13. להודעה זו ייקרא "הודעת מבקר המדינה (קווים מנחים לרואה חשבון של איגוד), תשל"ו-1976".

תוספת ראשונה

(סעיף 5(ב))

פרטים נוספים שיש לכלול בדין וחשבון מפורט על איגוד המנהל עסקים לשם השגת רווחים - למעט בנק, מוסד בנקאי או מוסד כספי.

(א) יתוארו מבנהו החוקי של האיגוד והרכב הון המניות שלו בתאריך המאזן, לרבות הזכויות של כל סוג של מניות.

(ב) תפורט התפלגות הון המניות על סוגיו לפי בעלי מניות, תוך ציון הזכויות של הממשלה, של מפעל או מוסד של המדינה, של רשות מקומית, או של איגוד אחר, להשתתף, מכוח המניות שבידיהם, בהנהלת האיגוד.

(ג) יפורטו המניות ואיגרות החוב של האיגוד הנסחרות בבורסה; הופסק המסחר במניות או באיגרות חוב כאמור בתקופת הדין וחשבון, יצוינו סוגיהן, ערכיהן הנקובים וסיבת ההפסקה.

(ד) יפורטו הסכומים שקיבל האיגוד מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה, מרשות מקומית, או מאיגוד אחר, על חשבון מניות שטרם הוקצו; כן יפורטו הסכומים שגופים אלה התחייבו להשקיע בהון המניות של האיגוד.

(ה) יפורטו הקרנות והעודפים של האיגוד, כשהם מסווגים לפי -

- (1) קרנות הון - כל קרן בנפרד;
- (2) עודפים הניתנים לחלוקה במזומנים, לרבות קרנות שאינן קרנות הון;

יפורטו גם הסכומים שנוספו או נגרעו בתקופת הדין וחשבון, תוך ציון מקור הכספים שנוספו לקרנות ולעודפים ואופן השימוש בסכומים שנגרעו מהם.

(ו) יפורטו ההפרשות והעתודות של האיגוד לפי מטרותיהן - לרבות פחת, כיסוי חובות מסופקים, פיצויים ופנסיה לעובדים, ביטוח פנימי, עתודה למסים נדחים - והבסיס לחישובן.

תוספת ראשונה - המשך

(ז) נעשו הפרשות יתר להפסדים או להתחייבויות, או נעשו הפחתות יתר של נכסים, או הוצגו קרנות או הכנסות בסעיפי התחייבויות - יוסברו הנסיבות לפעולות האמורות ויפורטו הסכומים שנצטברו לתאריך המאזן עקב פעולות אלה.

(ח) יפורטו הערבויות לחובות של האיגוד, שניתנו מאת המדינה, מפעל או מוסד של המדינה, רשות מקומית, או איגוד אחר, כפי שהן משתקפות במסמכי האיגוד.

(ט) יובאו פרטים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות של האיגוד והיקפן, תוך הפרדה בין -

- (1) שטרות ושיקים שהוסבו בידי האיגוד וטרם נפרעו;
- (2) ערבויות לחובות של חברות-בת וחברות קשורות;
- (3) ערבויות לחובות של בעלי עניין;
- (4) התקשרויות לקניית חומרים וסחורות בכמות העולה על הכמות שנוהג האיגוד לרכוש בדרך עסקיו הרגילה;
- (5) התקשרויות לביצוע השקעות בנכסים קבועים או בניירות ערך;
- (6) סכומים שטרם נדרשו בקשר למניות שנחתמו על ידי האיגוד;
- (7) תביעות משפטיות שהוגשו נגד האיגוד, עם פירוט היקפה הכספי של כל תביעה, מהותה והסכום שהופרש בגינה;
- (8) ערבויות והתחייבויות תלויות אחרות.

(י) יובאו פרטים בדבר הדיבידנד המצטבר שבפיגור לתאריך המאזן.

(יא) נמשך באיגוד תהליך הבנייה או הייצור יותר משנת כספים אחת, תצוין השיטה שלפיה זקף האיגוד בדוחות הכספיים את הרווחים או ההפסדים מעבודות אלה.

- (יב) (1) לגבי קבוצות ההתחייבויות במאזן יצוינו -
- א. הלוואות שקיבל האיגוד מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה או מרשות מקומית;
 - ב. הלוואות שקיבל האיגוד מחברות-אם, חברות-בת וחברות קשורות;
 - ג. הלוואות מאחרים.

תוספת ראשונה - המשך

- (2) הפרטים האמורים בסעיף קטן (1) יינתנו בנפרד לגבי כל גוף או חברה כאמור, תוך ציון ההלוואות שבגינן הוציא האיגוד איגרות-חוב.
- (3) היו התחייבויות כאמור בסעיף קטן (1) במטבע חוץ או צמודות למטבע חוץ, למדד יוקר המחייה, או לכל בסיס אחר, יינתנו פרטים על כך, יפורט הטיפול החשבונאי בהפרשי הצמדה, ויצויין הבסיס שלפיו מחושבת יתרת התחייבויות אלה במאזן.
- (יג) היוון האיגוד, בתקופת הדין וחשבון, הוצאות על ידי הכללתן בין סעיפי הרכוש, יוסברו הנסיבות לכך ויצויינו סכום ההוצאות שהונו כאמור והבסיס להפחתתן; כן יפורטו ההוצאות הנדחות האחרות לפי סוגיהן והבסיס להפחתתן.
- (יד) לגבי קבוצות ההשקעות במאזן יצויינו בנפרד -
- (1) השקעות האיגוד במניות ובאיגרות חוב של חברות שאינן חברות-בת או חברות קשורות, תוך פירוט ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה בתאריך המאזן; מוצגות המניות או איגרות החוב שלא לפי עלותן, תצויין השיטה שלפיה הן נרשמות.
- (2) השקעות האיגוד בכל אחת מחברות-הבת והחברות הקשורות שלו, לפי הפירוט הבא -
- א. מניות על סוגיהן בציון -
1. ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה - בתאריך המאזן;
 2. הזכויות שהן מעניקות לאיגוד;
 3. מוצגות ההשקעות במניות במאזן שלא לפי עלותן - השיטה שלפיה הן נרשמות;
 4. ההפרש בין הערך המאזני בעת הרכישה לבין העלות, במידה וקיים הפרש כזה שטרם הופחת, וכן מדיניות ההפחתה;
 5. ערכן המאזני בהתחלת השנה ובסופה, עם הסבר לגבי גידול או קיטון הערך המאזני לסוף השנה והטיפול החשבונאי בהפרש;

תוספת ראשונה - המשך

ב. איגרות חוב, בציון ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה בתאריך המאזן; מוצגות איגרות החוב במאזן שלא לפי עלותן, תצוין השיטה שלפיה הן נרשמות;

ג. הלוואות;

ד. חשבונות שוטפים.

(טו) (1) יובאו פרטים בדבר ההסכמים המהותיים בין האיגוד לבין חברות-בת וחברות קשורות.

(2) קיימים בין האיגוד לבין חברות-בת או חברות קשורות קשרים שלא במהלך העסקים הרגיל, יצוינו בנפרד התוצאות הכספיות הנובעות מקשרים אלה לגבי השנה אליה מתייחס הדין וחשבון.

(3) יפורטו הנכסים הקבועים שנמכרו על ידי האיגוד לחברות-בת או לחברות קשורות, או על ידי חברות אלה לאיגוד, תוך ציון הבסיס לקביעת המחיר, התמורה שנתקבלה או ניתנה על ידי האיגוד והשפעת העסקה על דוח הרווח והפסד שלו.

(4) יובאו פרטים בדבר הסכומים שחברות-בת או חברות קשורות משלמות לאיגוד, לעובד האיגוד או לבעל עניין באיגוד, תמורת שירותים שהן מקבלות מהם ובדבר הסכומים שחברות אלה מקבלות מהאיגוד בעד שירותיהן לאיגוד.

(טז) ערך האיגוד דוחות מאוחדים שלא תוך שימוש עקבי בעקרונות חשבונאיים, תובהר - לצד הסתייגותו של רואה החשבון - מהות הסטייה ותפורט בסכומים השפעתה על סעיפי המאזן והרווח הנקי המאוחדים.

תוספת ראשונה - המשך

(יז) יפורטו ההסתייגויות, ההימנעויות או חוות הדעת השליליות לדוחות של חברות-הבת שלא אוחדו ולדוחות של החברות הקשורות, ובכללן ההסתייגויות, ההימנעויות או חוות הדעת השליליות שלדעתו של רואה החשבון היה רואה החשבון של החברה-הבת או החברה הקשורה חייב לכלול בחוות דעתו בהתאם לנוהלים המקובלים.

(יח) יצורפו לדין וחשבון המפורט הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים האחרונים של חברות-הבת והחברות הקשורות, כולל הדוחות של חברות-בת שאוחדו עם דוחות האיגוד.

(יט) (1) נרשם רווח או הפסד בדוחות של האיגוד או של חברת-בת שלו, כתוצאה מעסקאות שבין האיגוד או חברות-הבת שלו שדוחותיהן אוחדו לבין חברות-בת שדוחותיהן לא אוחדו, או כתוצאה מעסקאות של חברות-בת שדוחותיהן לא אוחדו בינן לבין עצמן, והריווח או ההפסד האמור לא מומש על ידי האיגוד וחברות-הבת שלו בעסקה עם אחרים - יצויין סכום הריווח או ההפסד שלא מומש.

(2) נרשם באיגוד ובחברות-הבת שלו סכום כהכנסה בחברה אחת וכהוצאה בחברה אחרת - לא יחולו הוראות סעיף קטן (1).

(כ) יובאו פרטים בדבר הצורה וההיקף של השתתפות האיגוד במימונם ובניהולם של גופים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, שאינם חברות-בת או חברות קשורות - למעט השקעות המפורטות לפי סעיף (יד); כן יצוינו הקשרים הכספיים והמסחריים הקיימים בין האיגוד לבין גופים כאמור.

(כא) (1) נתן האיגוד הלוואות או אשראי למי שהיה בעל עניין באיגוד בתאריך המאזן או בעת מתן ההלוואות או האשראי, או ערב האיגוד לחובות בעלי עניין כאמור, או שיעבד האיגוד נכסיו להבטחת חובות כאלה, יצוינו לגבי כל בעל עניין בנפרד -

תוספת ראשונה - המשך

- א. סכומי ההלוואות של האיגוד לבעל העניין, סכומי החובות הפתוחים של בעל העניין כלפי האיגוד וסכומי החובות של בעל העניין שלהם ערב האיגוד, או שלהבטחתם שיעבד את נכסיו, הכל תוך פירוט היתרה הגבוהה ביותר בתקופת הדין וחשבון והיתרה לתאריך המאזן;
- ב. תנאיהם העיקריים של הלוואות, אשראי, ערבויות ושיעבודים כאמור בפיסקה א', בציון המטבע, תנאי הצמדה, שיעורי ריבית, זמני פירעון ובטחונות שנתקבלו על ידי האיגוד בגינם.
- (2) יצוינו הסכומים שטרם נדרשו מבעל עניין בקשר למניות של האיגוד שבידו.
- (3) יפורטו ההלוואות והאשראי שקיבל האיגוד מבעלי עניין בו.
- (כב) יובאו פרטים בדבר ההסכמים המהותיים המחייבים את האיגוד - למעט הסכמים המפורטים לפי סעיף (טו).
- (כג) יובאו פרטים בדבר ההנאות וההטבות מהן נהנה האיגוד מכוח חוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959, וחוק עידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969.
- (כד) יפורטו הזכיונות שהוענקו לאיגוד מאת הממשלה, מפעל או מוסד של המדינה או רשות מקומית.
- (כה) יובאו פרטים בדבר ההיקף הכספי של ביטוחי האיגוד למיניהם - ביטוח נכסים, ביטוח נאמנות, סיכוני צד שלישי וסיכונים אחרים. נראה לרואה החשבון כי היקף הביטוח אינו מניח את הדעת, בהתחשב בערכם של הנכסים או מידת הסיכונים המבוטחים, יציין את הדבר.
- (כו) יצויין סכום הקנסות, דמי הכופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על האיגוד וששולמו על ידיו בתקופת הדין וחשבון, כשהוא ממויין לפי סוגי העבירות אליהן מתייחסים התשלומים; שילם האיגוד קנסות, דמי כופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על מנהליו או עובדיו, יובאו פרטים על כך.

תוספת שניה (סעיף 5 (ב))

פרטים נוספים שיש לכלול בדין וחשבון מפורט על איגוד שהוא בנק, מוסד בנקאי או מוסד כספי

- (א) יתוארו מבנהו החוקי של האיגוד והרכב הון המניות שלו בתאריך המאזן, לרבות הזכויות של כל סוג של מניות.
- (ב) (1) תפורט התפלגות הון המניות על סוגיו לפי בעלי מניות, תוך ציון הזכויות של הממשלה, של מפעל או מוסד של המדינה, של רשות מקומית, או של איגוד אחר, להשתתף, מכוח המניות שבידיהם, בהנהלת האיגוד.
- (2) יפורטו איגרות החוב הצמודות ושטרי חוב הוניים שהוצאו על ידי האיגוד, תוך ציון תנאי פרעונם, שיעורי הריבית ותנאי ההצמדה, הזכות להמירם במניות של האיגוד והבטחות שניתנו בגינם.
- (ג) יפורטו המניות ואיגרות החוב של האיגוד הנסחרות בבורסה; הופסק המסחר במניות או באיגרות חוב כאמור בתקופת הדין וחשבון, יצוינו סוגיהן, ערכיהן הנקובים וסיבת ההפסקה.
- (ד) יפורטו הסכומים שקיבל האיגוד מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה, מרשות מקומית, או מאיגוד אחר, על חשבון מניות שטרם הוקצו; כן יפורטו הסכומים שגופים אלה התחייבו להשקיע בהון המניות של האיגוד.

תוספת שניה - המשך

(ה) יפורטו הקרנות והעודפים של האיגוד, כשהם מסווגים לפי -

- (1) קרנות הון - כל קרן בנפרד ;
- (2) עודפים הניתנים לחלוקה במזומנים, לרבות קרנות שאינן קרנות הון.

יפורטו גם הסכומים שנוספו או נגרעו בתקופת הדין וחשבון, תוך ציון מקור הכספים שנוספו לקרנות ולעודפים ואופן השימוש בסכומים שנגרעו מהם.

(ו) יפורטו ההפרשות והעתודות של האיגוד לפי מטרותיהן - לרבות פחת, כיסוי חובות מסופקים, פיצויים ופנסיה לעובדים, ביטוח פנימי, עתודה למסים נדחים - והבסיס לחישובן.

(ז) נעשו הפרשות יתר להפסדים או להתחייבויות, או נעשו הפחתות יתר של נכסים - יוסברו הנסיבות לפעולות האמורות ויפורטו הסכומים שנצטברו לתאריך המאזן עקב פעולות אלה.

(ח) יפורטו הערבויות לחובות של האיגוד, שניתנו מאת המדינה, מפעל או מוסד של המדינה, רשות מקומית, או איגוד אחר, כפי שהן משתקפות במסמכי האיגוד.

(ט) יובאו פרטים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות של האיגוד והיקפן, תוך הפרדה בין -

- (1) שטרות ושיקים שהוסבו בידי האיגוד וטרם נפרעו ;
- (2) ערבויות לחובות של חברות-בת וחברות קשורות ;
- (3) ערבויות לחובות של בעלי עניין ;
- (4) ערבויות האיגוד כלפי חברי קופות גמל המנוהלות על ידו ;
- (5) התחייבויות בשל קניות ומכירות בעתיד של ניירות ערך ומטבע חוץ על חשבון האיגוד - לפי סוגי המטבע ;
- (6) התחייבויות בשל קניות ומכירות בעתיד של ניירות ערך ומטבע חוץ על חשבון לקוחות - לפי סוגי המטבע, בציון אם עיסקאות אלה מכוסות על ידי עיסקאות נגדיות ;

תוספת שניה - המשך

- (7) התחייבויות וערבויות אחרות של האיגוד עבור לקוחות, לרבות אשראי תעודות, מכתבי אשראי וקיבולים ;
- (8) התקשרויות לביצוע השקעות בנכסים קבועים ;
- (9) סכומים שטרם נדרשו בקשר למניות שנחתמו בידי האיגוד ;
- (10) תביעות משפטיות שהוגשו נגד האיגוד, עם פירוט היקפה הכספי של כל תביעה, מהותה והסכום שהופרש בגינה ;
- (11) ערבויות והתחייבויות תלויות אחרות.
- (י) יובאו פרטים בדבר הדיבידנד המצטבר שבפיגור לתאריך המאזן ;
- (יא) יפורטו הסכומים, שהוצאו בתקופת הדין וחשבון בקשר לגיוס הון ומילואות לזמן ארוך, תוך ציון :
- (1) סכומים שהאיגוד היוו ;
- (2) המדיניות שנקבעה להפחתתם ;
- (3) הסכומים שהוחזרו לאיגוד או שקיימת התחייבות להחזירם עקב השתתפות גוף אחר בהוצאות אלה.
- (יב) (1) לגבי קבוצות ההתחייבויות במאזן יצוינו -
- א. הלוואות שקיבל האיגוד מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה או מרשות מקומית ;
- ב. הלוואות שקיבל האיגוד מחברות-אם, חברות-בת וחברות קשורות.
- (2) הפרטים האמורים בסעיף קטן (1) יינתנו בנפרד לגבי כל גוף או חברה כאמור, תוך ציון הלוואות שבגינן הוציא האיגוד איגרות-חוב.
- (3) ימויינו הפקדונות והמילואות שקיבל האיגוד לפי סוגי המטבע, תנאי ההצמדה ותקופת הפרעון, ויצויין הבסיס, שלפיו מחושבת יתרת התחייבויות אלה.
- (4) יובאו פרטים בדבר פקדונות שנתקבלו לשם מתן הלוואות לאחרים, תוך מיון בין פקדונות של הממשלה או מפעל או מוסד של המדינה, של רשות מקומית, של איגוד אחר ושל בעל עניין.

תוספת שניה - המשך

- (יג) (1) לגבי ההלוואות שניתנו מאת האיגוד, לרבות מקדמות ושטרות שנוכו, יצוינו -
- א. התפלגות ההלוואות לפי זמני הפרעון וגודל היתרות, כאשר לעניין זה הלוואות לאותו לווה ייחשבו כהלוואה אחת;
 - ב. יתרת ההלוואות במטבע חוץ, תוך מיון לפי סוגי המטבע השונים;
 - ג. יתרת ההלוואות הצמודות, תוך מיון לפי סוגי ההצמדה השונים; תובהר השיטה שלפיה נרשמים הפרשי הצמדה ויצויין בכל קבוצה סכום הפרשי ההצמדה הכלולים ביתרה; נוהג האיגוד לכלול את הפרשי ההצמדה בין הכנסותיו עם גבייתם בלבד, יצויין סכום הפרשי ההצמדה שהצטבר לתאריך המאזן וטרם נגבה;
 - ד. יתרת ההלוואות הבלתי צמודות, תוך ציון נפרד של הלוואות בלתי צמודות, שלגביהן התחייב צד שלישי לשלם לאיגוד הפרשי הצמדה או הפרשי שער;
 - ה. היקף הערבויות של המדינה, בנקים, מוסדות בנקאיים או מוסדות כספיים - כל קבוצה בנפרד;
 - ו. יתרת ההלוואות לעובדי האיגוד;
 - ז. הסכום והעומק של הפיגורים מעל לשלושה חודשים בפירעון ההלוואות, תוך ציון נפרד של פיגורים המתייחסים להלוואות שבערבות המדינה, בנקים, מוסדות בנקאיים או מוסדות כספיים.
- (2) יפורטו הסכומים שהממשלה קיבלה על עצמה לשלם לאיגוד כפיצוי עקב הסדרים לביטול הצמדה על הלוואות ללקוחות.
- (יד) יוצגו פקדונות האיגוד באוצר המדינה, בבנקים, במוסדות בנקאיים או במוסדות כספיים לפי תקופת ההפקדה, תוך הפרדה בין פקדונות במטבע חוץ ופקדונות צמודים לבין פקדונות שאינם צמודים.

תוספת שניה - המשך

(טו) לגבי קבוצות ההשקעות במאזן יצויינו בנפרד -

- (1) השקעות האיגוד במניות ובאיגרות חוב של חברות שאינן חברות-בת או חברות קשורות, תוך פירוט ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה בתאריך המאזן; מוצגות המניות או איגרות החוב שלא לפי עלותן, תצויין השיטה שלפיה הן נרשמות;
- (2) השקעות האיגוד בכל אחת מחברות-הבת והחברות הקשורות שלו, לפי הפירוט הבא -

- א. מניות על סוגיהן, בציון -
 1. ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה בתאריך המאזן;
 2. הזכויות שהן מעניקות לאיגוד;
 3. מוצגות ההשקעות במניות במאזן שלא לפי עלותן - השיטה שלפיה הן נרשמות;
 4. ההפרש בין הערך המאזני לבין העלות, במידה וקיים הפרש כזה שטרם הופחת, וכן מדיניות ההפחתה;
 5. ערכן המאזני בהתחלת השנה ובסופה, עם הסבר לגבי גידול או קיטון הערך המאזני לסוף השנה והטיפול החשבונאי בהפרש;
- ב. איגרות חוב, בציון ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה בתאריך המאזן; מוצגות איגרות החוב במאזן שלא לפי עלותן, תצויין השיטה שלפיה הן נרשמות;
- ג. הלוואות;
- ד. חשבונות שוטפים.

- (1) (טז) יובאו פרטים בדבר ההסכמים המהותיים בין האיגוד לבין חברות-בת וחברות קשורות.
- (2) קיימים בין האיגוד לבין חברות-בת או חברות קשורות קשרים שלא במהלך העסקים הרגיל, יצוינו בנפרד התוצאות הכספיות הנובעות מקשרים אלה לגבי השנה אליה מתייחס הדין וחשבון.

תוספת שניה - המשך

- (3) יפורטו הנכסים הקבועים שנמכרו על ידי האיגוד לחברות-בת או לחברות קשורות, או על ידי חברות אלה לאיגוד, תוך ציון הבסיס לקביעת המחיר, התמורה שנתקבלה או ניתנה על ידי האיגוד והשפעת העיסקה על דוח הרווח והפסד שלו.
- (4) יובאו פרטים בדבר הסכומים שחברות-בת או חברות קשורות משלמות לאיגוד, לעובד האיגוד, או לבעל עניין באיגוד, תמורת שירותים שהן מקבלות מהם ובדבר הסכומים שחברות אלה מקבלות מהאיגוד בעד שירותיהן לאיגוד.
- (יז) ערך האיגוד דוחות מאוחדים שלא תוך שימוש עקבי בעקרונות חשבונאיים, תובהר - לצד הסתייגותו של רואה החשבון - מהות הסטייה ותפורט בסכומים השפעתה על סעיפי המאזן והרווח הנקי המאוחדים.
- (יח) יפורטו ההסתייגויות, ההימנעויות או חוות הדעת השליליות לדוחות של חברות-הבת שלא אוחדו ולדוחות של החברות הקשורות, ובכללן ההסתייגויות, ההימנעויות או חוות הדעת השליליות שלדעתו של רואה החשבון היה רואה החשבון של החברה-הבת או החברה הקשורה חייב לכלול בחוות דעתו בהתאם לנוהלים המקובלים.
- (יט) יצורפו לדין וחשבון המפורט הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים האחרונים של חברות-הבת והחברות הקשורות, כולל הדוחות של חברות-בת שאוחדו עם דוחות האיגוד.
- (כ) (1) נרשם ריווח או הפסד בדוחות של האיגוד או של חברת-בת שלו, כתוצאה מעסקאות שבין האיגוד או חברות-הבת שלו שדוחותיהן אוחדו לבין חברות-בת שדוחותיהן לא אוחדו, או כתוצאה מעסקאות של חברות-בת שדוחותיהן לא אוחדו בין לבין עצמן, והרווח או ההפסד האמור לא מומש על ידי האיגוד וחברות-הבת שלו בעסקה עם אחרים - יצויין סכום הריווח או ההפסד שלא מומש.
- (2) נרשם באיגוד ובחברות-הבת שלו סכום כהכנסה בחברה אחת וכהוצאה בחברה אחרת - לא יחולו הוראות סעיף קטן (1).

תוספת שניה - המשך

(כא) יובאו פרטים בדבר הצורה וההיקף של השתתפות האיגוד במימונם ובניהולם של גופים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, שאינם חברות-בת או חברות קשורות - למעט השקעות המפורטות לפי סעיף (טו); כן יצוינו הקשרים הכספיים והמסחריים הקיימים בין האיגוד לבין גופים כאמור.

(כב) (1) נתן האיגוד הלוואות או אשראי למי שהיה בעל עניין באיגוד בתאריך המאזן או בעת מתן ההלוואות או האשראי, או ערב האיגוד לחובות בעלי עניין כאמור, או שיעבד האיגוד נכסיו להבטחת חובות כאלה, יצוין לגבי כל בעל עניין בנפרד -

א. סכומי ההלוואות של האיגוד לבעל העניין, סכומי החובות הפתוחים של בעל העניין כלפי האיגוד וסכומי החובות של בעל העניין שלהם ערב האיגוד, או שלהבטחתם שיעבד את נכסיו, הכל תוך פירוט היתרה הגבוהה ביותר בתקופת הדין וחשבון והיתרה לתאריך המאזן;

ב. תנאיהם העיקריים של הלוואות, אשראי, ערבויות ושיעבודים כאמור בפיסקה א', בציון המטבע, תנאי הצמדה, שיעורי ריבית, זמני פרעון, ובטחונות שנתקבלו על ידי האיגוד בגינם;

(2) יצוינו הסכומים שטרם נדרשו מבעל העניין בקשר למניות של האיגוד שבידו.

(3) יפורטו ההלוואות והאשראי שקיבל האיגוד מבעלי עניין בו.

(כג) (1) יסוכמו הנכסים במטבע חוץ והנכסים הצמודים מול ההתחייבויות במטבע חוץ וההתחייבויות הצמודות, לפי סוגי המטבע וההצמדה השונים.

(2) לעניין סעיף קטן (1) יצוינו בנפרד ההתחייבויות שלגביהן נעשה ביטוח שער או ביטוח הצמדה.

(כד) יובאו פרטים בדבר ההסכמים המהותיים המחייבים את האיגוד - למעט הסכמים המפורטים לפי סעיף (טז).

תוספת שניה - המשך

(כה) יובאו פרטים בדבר ההנאות וההטבות מהן נהנה האיגוד מכוח חוק.

(כו) יובאו פרטים בדבר ההיקף הכספי של ביטוחי האיגוד למיניהם - ביטוח נכסים, ביטוח נאמנות, סיכוני צד שלישי וסיכונים אחרים. נראה לרואה החשבון כי היקף הביטוח אינו מניח את הדעת, בהתחשב בערכם של הנכסים או מידת הסיכונים המבוטחים, יציין את הדבר.

(כז) יצויין סכום הקנסות, דמי הכופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על האיגוד וששולמו על ידיו בתקופת הדין וחשבון, כשהוא ממויין לפי סוגי העבירות אליהן מתייחסים התשלומים; שילם האיגוד קנסות, דמי כופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על מנהליו או עובדיו, יובאו פרטים על כך.

תוספת שלישית (סעיף 5(ב))

פרטים נוספים שיש לכלול בדין וחשבון מפורט על איגוד שאינו מנהל עסקים לשם השגת רווחים

- (א) יתואר מבנהו החוקי של האיגוד.
- (ב) (1) באיגוד שיש לו הון מניות תפורט התפלגות הון המניות על סוגיו לפי בעלי מניות, תוך ציון הזכויות של הממשלה, של מפעל או מוסד של המדינה, של רשות מקומית, או של איגוד אחר, להשתתף, מכוח המניות שבידיהם, בהנהלת האיגוד.
(2) באיגוד שאין לו הון מניות תפורטנה הזכויות שלפי החיקוק, התזכיר או התקנות שבמסגרתם פועל האיגוד, מוקנות לממשלה, למפעל או למוסד של המדינה, לרשות מקומית או לאיגוד אחר, להשתתף בהנהלת האיגוד.
- (ג) תתואר השיטה החשבונאית, שלפיה נוהג האיגוד לדווח, תוך התייחסות לצורת הרישום של הכנסותיו, הוצאותיו, נכסיו והתחייבויותיו.
- (ד) יפורטו הסכומים שנתקבלו בתקופת הדין וחשבון על ידי האיגוד מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה, מרשות מקומית או מאיגוד אחר, לפי מטרותיהם.
- (ה) (1) יפורטו הקרנות והעודפים של האיגוד, תוך הבחנה בין סכומים שנתקבלו מגורמי חוץ לבין סכומים שיועדו על ידי האיגוד עצמו.
(2) יובאו פרטים בדבר הערכת קרנות אנונה ועזבונות בחיים.
(3) יפורטו הסכומים שנוספו לקרנות ולעודפים האמורים בסעיפים קטנים (1) ו-(2) או שנגרעו מהם בתקופת הדין וחשבון, ויצויין אופן השימוש בסכומים שנגרעו מהם.
(4) יובאו פרטים בדבר ההגבלות המוטלות על השימוש בכספי הקרנות והעודפים האמורים בסעיפים קטנים (1) ו-(2).

תוספת שלישית - המשך

- (ו) יפורטו ההפרשות והעתודות של האיגוד לפי מטרותיהן - לרבות פחת, כיסוי חובות מסופקים, פיצויים ופנסיה לעובדים, ביטוח פנימי - והבסיס לחישובן.
- (ז) נעשו הפרשות יתר להפסדים או להתחייבויות, או נעשו הפחתות יתר של נכסים, או הוצגו קרנות או הכנסות בסעיפי ההתחייבויות - יוסברו הנסיבות לפעולות האמורות ויפורטו הסכומים שנצטברו לתאריך המאזן עקב פעולות אלה.
- (ח) יפורטו הערבויות לחובות של האיגוד, שניתנו על ידי המדינה, מפעל או מוסד של המדינה, רשות מקומית, או איגוד אחר, כפי שהן משתקפות במסמכי האיגוד.
- (ט) יובאו פרטים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות של האיגוד והיקפן, תוך הפרדה בין -
- (1) שטרות ושיקים שהוסבו על ידי האיגוד וטרם נפרעו ;
 - (2) ערבויות לחובות של חברות-בת, חברות קשורות או גופים אחרים שהאיגוד משתתף בהנהלתם ושל בעלי עניין ;
 - (3) התקשרויות לקניית חומרים וסחורות בכמות העולה על הכמות שנוהג האיגוד לרכוש לצורך פעילותו הרגילה ;
 - (4) התקשרויות לביצוע השקעות בנכסים קבועים או בניירות ערך ;
 - (5) סכומים שטרם נדרשו בקשר למניות שנחתמו בידי האיגוד ;
 - (6) תביעות משפטיות שהוגשו נגד האיגוד, עם פירוט של היקפה הכספי של כל תביעה, מהותה והסכום שהופרש בגינה ;
 - (7) ערבויות והתחייבויות תלויות אחרות.
- (י) יובאו פרטים בדבר היתרה המצטברת של ההלוואות שהאיגוד קיבל, תוך הפרדה בין -
- (1) הלוואות מהממשלה, ממפעל או מוסד של המדינה או מרשות מקומית ;
 - (2) הלוואות מחברות-אם, חברות-בת וחברות קשורות או מגופים אחרים שהאיגוד משתתף בהנהלתם ;
 - (3) הלוואות אחרות, כולל הלוואות שהאיגוד רשם כהכנסה ;

תוספת שלישית - המשך

היו הלוואות כאמור במטבע חוץ, או צמודות למטבע חוץ, למדד יוקר המחיה או לכל בסיס אחר יינתנו פרטים על כך, יפורט הטיפול החשבונאי בהפרשי הצמדה ויצויין הבסיס, שלפיו מחושבת יתרת הלוואות אלה בדוחות הכספיים.

(יא) (1) יובאו פרטים בדבר ההלוואות שהאיגוד נתן, כולל הלוואות שרשם כהוצאה.

(2) יפורטו ההלוואות שנתן האיגוד במישרין או בעקיפין לבעלי עניין, לחברים, לנאמנים, לחברי הנהלת האיגוד ולעובדים, תוך ציון תנאיהם העיקריים, הביטחונות שנתקבלו על ידי האיגוד להבטחת הפרעון, הסכום הגבוה ביותר של כל הלוואה כאמור בתקופת הדיון וחשבון ויתרתה לסוף התקופה האמורה.

(יב) יובאו פרטים בדבר השקעות האיגוד בנכסים קבועים, תוך ציון -

- (1) עלות הנכסים או בסיס הערכה אחר;
- (2) מדיניות הפחת וההפחתות;
- (3) עודף עלות ההשקעות על תרומות שנתקבלו למימון ופרטים בדבר מקורות המימון של הגרעון;
- (4) ההסדרים בקשר לפיקוח על הנכסים והרישומים הכמותיים-כספיים המתייחסים לנכסים.

(יג) יובאו פרטים בדבר השקעות האיגוד במניות ובאיגרות חוב, למעט השקעות המפורטות לפי סעיף (יד), תוך פירוט ערכן הנקוב ועלותן, ואם הן נסחרות בבורסה - ערכן בבורסה לסוף תקופת הדיון וחשבון; מוצגות המניות או איגרות החוב שלא לפי עלותן, תצויין השיטה שלפיה הן נרשמות.

(יד) (1) יצויינו השקעות האיגוד בכל אחת מחברות-הבת והחברות הקשורות שלו ובכל גוף אחר שהאיגוד משתתף בהנהלתו (להלן בסעיף זה - גוף כאמור), לפי הפירוט הבא -

תוספת שלישית - המשך

- א. מניות ואיגרות חוב, תוך ציון ערכן הנקוב ועלותן, והזכויות שהן מעניקות לאיגוד; מוצגות המניות או איגרות החוב שלא לפי עלותן, תצויין השיטה שלפיה הן נרשמות;
 - ב. הלוואות;
 - ג. חשבונות שוטפים;
 - ד. הקצבות או כל השתתפות אחרת.
- (2) יובאו פרטים בדבר הקצבות או השתתפויות אחרות שהאיגוד קיבל מגוף כאמור.
 - (3) רכש האיגוד נכסים, טובין או שירותים מגוף כאמור, או מכר לגוף כאמור נכסים, טובין או שירותים, יובאו פרטים בדבר המחזור הכספי הכולל של קשרים אלה והבסיס לקביעת המחירים.
 - (4) יצורפו לדין וחשבון המפורט הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים האחרונים של כל גוף כאמור, כולל הדוחות של גוף כאמור שאוחדו עם דוחות האיגוד.
 - (5) ערך האיגוד דוחות מאוחדים שלא תוך שימוש עקבי בעקרונות חשבונאיים, תובהר - לצד הסתייגותו של רואה החשבון - מהות הסטייה ותפורט בסכומים השפעתה על סעיפי הדוחות הכספיים המאוחדים.
 - (6) יפורטו ההסתייגויות, ההימנעויות, או חוות הדעת השליליות לדוחות של גוף כאמור שלא אוחדו, ובכללן אותן הסתייגויות, ההימנעויות או חוות דעת שליליות שלדעתו של רואה החשבון היה רואה החשבון של הגוף כאמור חייב לכלול בחוות דעתו בהתאם לנהלים המקובלים.
- (טו) יובאו פרטים בדבר המענקים וההקצבות, שהאיגוד נתן בתקופת הדין וחשבון לגופים אחרים, בארץ ובחוץ לארץ, ובדבר הצורה וההיקף של השתתפות אחרת של האיגוד במימונם של גופים כאמור - למעט השקעות המפורטות לפי סעיפים (יג) או (יד) - תוך זיהוי הגופים וציון ההתחייבויות שקיבלו על עצמם בקשר לכך.
- (טז) יובאו פרטים בדבר מפעלי העזר של האיגוד ויצויין לפי איזו שיטה נקבע מחירי השירותים של מפעלי העזר; ההוצאות של מפעלי העזר יפורטו לפי המרכיבים; ההכנסות יובאו תוך הפרדה בין הכנסות מגורמי פנים והכנסות מגורמי חוץ; לעניין זה, "מפעל עזר" - מפעל שירות של האיגוד.

תוספת שלישית - המשך

- (יז) יצוינו דרכי הטיפול בעניינים הקשורים לעריכת תקציבים ונהלי אישורם, וכן הערות בקשר לביצועם של התקציבים השונים, תוך פירוט הטיפול -
- (1) בסטיות מהותיות מהתקציב, כולל יתרות של תקציבים שלא נוצלו;
 - (2) בהוצאות שבוצעו מחוץ למסגרת תקציבית;
 - (3) בהעברות שנעשו בתקופת הדין וחשבון בין תקציבים שונים;
 - (4) בשימוש ברזרבות.
- (יח) יובאו פרטים בדבר ההסכמים המהותיים המחייבים את האיגוד, לרבות הסכמים מהותיים בין האיגוד לבין חברות-בת, חברות קשורות או גופים אחרים שהאיגוד משתתף בהנהלתם.
- (יט) יובאו פרטים בדבר ההנאות וההטבות מהן נהנה האיגוד מכוח חוק, לרבות פטור או הקלות ממסים ותשלומי חובה אחרים.
- (כ) יפורטו הזכיונות שהוענקו לאיגוד מאת הממשלה, מפעל או מוסד של המדינה או רשות מקומית.
- (כא) יובאו פרטים בדבר ההיקף הכספי של ביטוחי האיגוד למיניהם - ביטוח נכסים, ביטוח נאמנות, סיכוני צד שלישי וסיכונים אחרים; נראה לרואה החשבון כי היקף הביטוח אינו מניח את הדעת, בהתחשב בערכם של הנכסים או מידת הסיכונים המבוטחים, יציין את הדבר.
- (כב) יצויין סכום הקנסות, דמי הכופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על האיגוד וששולמו על ידיו בתקופת הדין וחשבון, כשהוא ממויין לפי סוגי העבירות אליהן מתייחסים התשלומים; שילם האיגוד קנסות, דמי כופר ותשלומים כיוצא באלה, שהוטלו על מנהליו או עובדיו, יובאו פרטים על כך.

יצחק נבנצל
מבקר המדינה

י"ז באדר ב' תשל"ו (19 במרס 1976)

(3) הנוסח האחד של דוח רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים מבוקרים של רשויות מקומיות^(*)

לכבוד

הממונה על ביקורת החשבונות⁽¹⁾

משרד הפנים

ירושלים

א.נ.,

הנדון: (שם הרשות המקומית) - דוחות כספיים לשנה שמסתיימת

ביום

ביקרנו את המאזן של (שם הרשות המקומית) ליום _____ ואת דוחות תקבולים ותשלומים (להלן: "דוחות כספיים") לשנה שנסתיימה באותו תאריך. בקורתנו נערכה לפי תקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 וכן לפי הנחיות רואה החשבון לעיריות מטעם משרד הפנים.

כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, נערכו הדוחות על-פי הנחיות רואה החשבון לעיריות מטעם משרד הפנים בדבר עריכת דוחות כספיים ברשויות מקומיות (להלן: "ההנחיות") ועל בסיס המוסכמה של העלות ההיסטורית ללא התאמה לשינויים בכוח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי. ההנחיות האמורות מהוות בסיס דיווח השונה מכללי חשבונאות מקובלים.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, בהתאם להנחיות שנקבעו לרשויות מקומיות כאמור, את המצב הכספי של (שם הרשות המקומית) ליום _____ ואת התקבולים והתשלומים והעודף/הגרעון מפעולותיה לשנה שנסתיימה באותו תאריך.

רואי חשבון

תאריך _____

^(*) אושר בהתאם להחלטת הוועדה לתקני ביקורת ולנוהלי ביקורת מיום 12.2.1995 ולהחלטת המועצה המקצועית מיום 5.4.1995 ופרסומו אושר על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 3.7.1995.

⁽¹⁾ בעקבות תיקון מס' 62 לפקודת העיריות מיום 7.1.1997 שונה הכינוי מ"רואה חשבון לעיריות" ל-"הממונה על ביקורת החשבונות".

(4) נוסח דוח סקירה של רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים לתקופות ביניים של רשויות מקומיות (*)

נוסח אחיד של דין וחשבון על סקירה

”לכבוד

הממונה על ביקורת החשבונות⁽¹⁾

משרד הפנים

ירושלים

א. נ.,

הנדון: **(שם הרשות המקומית) - דוחות כספיים לתקופה.....**

סקרנו את הדוחות הכספיים לתקופת ביניים של (שם הרשות המקומית) לתקופה שנתיימה ביום _____ (להלן: "הדוחות הכספיים ביניים"). סקירתנו נערכה בהתאם להנחיות לסקירת דוחות כספיים של רשויות מקומיות שנקבעו על ידי רואה חשבון לעיריות מטעם משרד הפנים ובהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו בין השאר: קריאת הדוחות הכספיים ביניים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של מליאת מועצת (העיריה/המועצה המקומית/המועצה האזורית) וועדותיה ועריכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

מאחר והסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דעה על הדוחות הכספיים ביניים.

^(*) אושר בהתאם להחלטת הוועדה לתקני ביקורת ולנוהלי ביקורת מיום 12.2.1995 ולהחלטת המועצה המקצועית מיום 5.4.1995 ופירטומו אושר על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 3.7.1995.
⁽¹⁾ בעקבות תיקון מס' 62 לפקודת העיריות מיום 7.1.1997 שונה הכינוי מ"רואה חשבון לעיריות" ל"הממונה על ביקורת החשבונות".

הדוחות הכספיים ביניים נערכו על-פי הנחיות רואה החשבון לעיריות מטעם משרד הפנים בדבר עריכת דוחות כספיים ביניים ברשויות מקומיות (להלן: "ההנחיות") ועל בסיס המוסכמה של העלות ההיסטורית, ללא התאמה לשינויים בכוח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי. ההנחיות האמורות מהוות בסיס דיווח השונה מכללי חשבונאות מקובלים.

בביצוע סקירתנו לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות הכספיים ביניים כדי שיוכלו להיחשב כדוחות הערוכים בהתאם להנחיות שנקבעו לרשויות מקומיות.

רואי חשבון"

תאריך_____

(5) הבהרה מס' 1 לגילוי דעת 58 בדבר העסק החי(*)

1. בעקבות הניסיון שנצבר בפרקטיקה של יישום גילוי דעת מתברר כי התעוררו כמה שאלות לגבי הדרך בה יש להבין את גילוי הדעת מעבר למבחנים הטכניים המפורטים בו. לפיכך, דנה הוועדה לתקני ביקורת ונוהלי ביקורת באותן שאלות ומבהירה לחברים את משמעותם, כמפורט להלן.

2. הבהרות:

סעי' בגילוי הדעת	הנושא	הבהרה
2.1 4	"עתיד הנראה לעין"	משמעות האמור הוא כי טווח "עתיד הנראה לעין" הוא תקופה של שנה מיום המאזן, אלא אם היו נסיבות המורות בעליל אחרת. קדם יום המאזן ביותר משנה ממועד החתימה על דוח המבקרים, תוארך התקופה האמורה עד תאריך החתימה על דוח המבקרים.
2.2 7	משמעות סימני האזהרה	משמעות סימני האזהרה אינה אחידה בכל החברות. בהחלט יתכן שבחברות מסוימות קיומם של סימנים אלו לא ילמד בהכרח על קיום בעיה בהנחת היסוד של העסק החי. לפיכך, יש לנתח את משמעות סימני האזהרה בחברות שונות בזהירות הראויה ובהתאמות המתחייבות, לדוגמה:
	הסעיף דן במידת הזהירות שעל המבקר לנקוט שעה שהוא שוקל השלכות סימני המשך על המשך קיום העסק המבוקר כעסק חי.	

(*) ההבהרה אושרה על ידי הוועדה לתקני ביקורת ונוהלי ביקורת בהתאם להחלטתה מיום 29.12.1996 ועל ידי המועצה המקצועית בהתאם להחלטתה מיום 16.1.1997 ופירסומה אושר על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 27.1.1997.

סע' בגילוי הדעת	הנושא	הבהרה
		א. בחברות פרטיות קיימת, לעתים, מדיניות עיסקית של חלוקת רווחי החברה בדרך של תשלומי שכר, דמי ניהול, בONUS חד פעמי למנהלים ו/או לבעלי שליטה בחברה, לפיכך, יתכן ויש לקחת בחשבון תשלומים אלה כאשר בוחנים את נושר הרווחיות של החברה.
		ב. בחברות פרטיות קיימת, לעיתים, מדיניות עיסקית של מתן הלוואות בעלים ושטרי הון לחברה. לפיכך, יתכן ויש לקחת בחשבון גורמים אלה כאשר בוחנים את איתנותה הפיננסית של החברה.
2.3 8.1	"דוגמאות לסימני אזהרה שניתן לשאוב מתוך הדוחות הכספיים" בסעיף 8.1.1 ו-8.1.2	משמעות הסעיפים 8.1.1 ו-8.1.2 היא כי מדובר על יחסים פיננסיים עיקריים המצביעים על קשיים כספיים, לדוגמה - גירעון בהון העצמי או גירעון בהון החוזר.
	לגילוי הדעת נאמר: "8.1.1 גרעון בהון העצמי, דהיינו -	

<u>הבהרה</u>	<u>הנושא</u>	<u>סעי' בגילוי הדעת</u>
	8.1.2 גירעון בהון החוזר, דהיינו - סך כל ההתחייבויות השוטפות עולה על סך כל הרכוש שוטף".	
	בסעיף 8.1.4 לגילוי הדעת נאמר:	
משמעות הסעיף 8.1.4 היא כי מדובר על מימוש מהותי של נכסים קבועים תפעוליים.	"8.1.4 מימוש נכסים קבועים-תפעוליים לצורך פרעון התחייבויות".	
	בסעיף 8.1.8 לגילוי הדעת נאמר:	
משמעות הסעיף 8.1.8 היא כי מדובר על תזרים מזומנים שלילי מתמשך מפעילות שוטפת.	"8.1.8 תזרים מזומנים שלילי מפעולות".	
ניתן להוסיף על הדוגמאות לגורמים המקילים כלהלן:	"גורמים מקילים"	2.4 9
9.10 מספר השנים בהן החברה פעילה.		
9.11 יציבות בפעילותה של החברה בשנים קודמות.		
9.12 בטחונות וערבויות שהחברה קיבלה מבעלי עניין, מאחרים או שניתנו בעבורה ע"י צד ג'.		
9.13 הלוואות בעלים, לרבות שטרי הון שנתנו ללא תנאי פירעון.		

(6) תדריך בדבר מסמכים המצויים ברשותו של רואה חשבון והנוגעים לעבודת ביקורת^(*)

1. **בתדריך זה, המונח "מסמכים" כולל מסמכים המצויים על מדיה מגנטית או אלקטרונית.**

כמו כן, **בתדריך זה, המונח "עבודת ביקורת" כולל:**

א. כל עבודה המהווה חלק מתהליך ביקורת או סקירה של דוחות כספיים או דוחות מותאמים לצרכי מס הכנסה;

ב. כל עבודה הנעשית לשם מתן דוח מיוחד של רואה חשבון, כמשמעותו בגילוי דעת 7 של לשכת רואי חשבון בישראל (להלן - הלשכה);

ג. כל עבודה הנעשית לשם מתן ייעוץ על ידי רואה החשבון בנושאים הקשורים ישירות לעבודות המצוינות בסעיפים א' או ב' לעיל.

2. **המסמכים המצויים ברשותו של רואה חשבון והנוגעים לעבודת ביקורת הנעשית או שנעשתה על ידו, ניתנים לחלוקה לשלוש קטגוריות מבחינת מערכת היחסים שבין רואה החשבון ללקוח.**

א. **מסמכים המהווים את ראיות הביקורת ותיעוד עבודת הביקורת**

מסמכים כאלה כוללים, בין היתר:

(1) מצגים בכתב המופנים מהלקוח אל רואה החשבון בקשר לעבודת הביקורת או לנתונים המבוקרים.

(2) תרשומות אשר הוכנו על ידי רואה החשבון והמסכמות מצגים או הסברים אשר התקבלו מהלקוח בעל-פה בקשר לעבודת הביקורת או לנתונים המבוקרים.

^(*) תדריך זה אושר על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 13.9.1999.

(3) אישורי יתרות ומצגים אחרים המופנים מצדדים שלישיים ישירות אל רואה החשבון על-פי בקשת הלקוח (כמתחייב מתקני ביקורת מקובלים).

(4) צילומים או העתקים של מסמכי מקור המצויים ברשות הלקוח והקשורים לנתונים המבוקרים.

(5) צילומים או העתקים של הדוחות הכספיים (או החומר האחר נשוא עבודת הביקורת) המצויים ברשות הלקוח וכן צילומים או העתקים של פירוטים, ריכוזים או ניתוחים של חשבונות או של פריטים שונים המצויים ברשות הלקוח.

(6) מסמכים שהוכנו על ידי רואה החשבון והמתעדים את סביבת הביקורת (לרבות אופי ההנהלה ורמת האמינות של מצגיה), סיכוני הביקורת והקווים המנחים לשיקול הדעת הבלתי תלוי של רואה החשבון כפועל יוצא מכך.

(7) מסמכים שהוכנו על ידי רואה החשבון והמתעדים את שיקול הדעת הבלתי תלוי שהופעל על ידו לגבי עניינים שונים במסגרת עבודת הביקורת.

על-פי תקני הביקורת הבינלאומיים, מסמכים המהווים את ראיות הביקורת ותיעוד עבודת הביקורת הינם בבעלותו ובקניינו של רואה החשבון (סעיף 14 בתקן ביקורת בינלאומי מס' 230 בדבר "תיעוד"). גם תקנה 9 לתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), תשל"ג-1973, קובעת כי "תוך עריכת הביקורת ינהל רואה החשבון רישומים שיטתיים ויאסוף אותם כראיה לעבודת הביקורת שנעשתה; רואה החשבון ישמור את הרישומים ככל שיהיה דרוש לביצוע ביקורת בעתיד".

בהתאם לכך, ללקוח אין זכות לקבל מסמכים המהווים את ראיות הביקורת ותיעוד עבודת הביקורת המצויים ברשותו של רואה החשבון. בשל טיבם ומהותם של חלק ממסמכים אלה (כגון המסמכים המצויינים ב-(6) וב-(7) לעיל), רואה החשבון אף צריך להימנע ממסירת אותם מסמכים ללקוח.

ב. מסמכים שהוכנו על ידי רואה החשבון עבור הלקוח אגב עבודת ביקורת

לעיתים, אגב עבודת ביקורת רואה החשבון מכין עבור הלקוח ולפי בקשתו מסמכים אשר היו יכולים להיות מוכנים גם על ידי הלקוח עצמו או על ידי גורם אחר (לדוגמה: דוחות כספיים, דוחות מותאמים לצרכי מס הכנסה, דוחות למרכז ההשקעות או למדען הראשי, פירוטים, ריכוזים או ניתוחים של חשבונות או של פריטים הכלולים בדוחות וכיוצא"ב). מסמכים כאלה הינם בבחינת דבר אשר לא היה קיים קודם לכן ואשר נוצר על ידי רואה החשבון במסגרת מתן השירות ללקוחו. במקרה שהלקוח מסרב לשלם עבור הכנת המסמכים האמורים, חל על כך אותו דין שחל לגבי היחסים שבין כל נותן שירות אחר לבין לקוחו.

עמדת הלשכה היא, כי מאחר שהמדובר בדבר שנוצר על ידי רואה החשבון ולא היה קיים קודם לכן, לא חלה על רואה החשבון חובה למסור מסמכים אלה ללקוח ללא הבטחת השכר המגיע בגינם. עם זאת, כאשר רואה החשבון חתם על חוות דעת או על דוח מיוחד לגבי מסמך כאמור ואותו מסמך נמסר ללקוח (או לגורם אחר לפי בקשת הלקוח), על רואה החשבון למסור ללקוח, לפי דרישתו, כל פירוט או נתון נוסף המצוי ברשותו בקשר לאותו מסמך (לדוגמה: פעולות יומן נוספות או פירוטי יתרות בקשר לדוח כספי מבוקר שכבר נמסר ללקוח).

למותר לציין כי בכל מקרה פתוחה בפני רואה החשבון האפשרות לתבוע מהלקוח, בכל הדרכים המקובלות, כל שכר טרחה המגיע לו וכן כל תשלום המגיע לו בגין העתקת חומר שעליו למסור ללקוח, לפי דרישתו, בנסיבות המתוארות בסוף הפסקה הקודמת.

ג. מסמכי מקור של הלקוח אשר הועברו אל רואה החשבון לצורך עבודתו

לעיתים רואה החשבון מקבל לצורך עבודתו מסמכי מקור של הלקוח. מסמכים כאלה הינם בבעלות הלקוח ועל-פי פסיקות של בתי משפט אין לרואה החשבון זכות עיכבון לגביהם כאשר הלקוח מסרב לשלם לרואה החשבון שכר טרחה המגיע לו (אשר אינו מתייחס להכנת אותם מסמכים).

על רואה החשבון להחזיר מסמכים כאלה ללקוח לפי דרישתו. במידה שלא נפרע לרואה החשבון השכר המגיע לו, פתוחה בפניו האפשרות לתבוע את שכרו מהלקוח בכל הדרכים המקובלות.

3. למען הסר ספק, מובהר כי תדריך זה אינו מתייחס לעניינים הבאים:

א. עבודות שאינן נעשות אגב עבודת ביקורת (כמשמעותה בסעיף 1 לעיל), כגון עבודות של הנהלת חשבונות, הכנת דוחות שוטפים למס הכנסה (מקדמות וניכויים) והכנת דוחות תקופתיים למס ערך מוסף ולמוסד לביטוח לאומי. באשר לעבודות כאלה, האפשרות של רואה חשבון לעכב מסמכים שהוכנו על ידו עבור הלקוח מותנית בתוכן ההסכם שבין הצדדים.

ב. מצבים בהם רואה החשבון נדרש למסור מסמכים המצויים ברשותו על-פי הוראת בית משפט או רשות אחרת שיש לה סמכות חוקית לכך.

ג. הנחיות הכלולות בתדריך לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בו קדם לו רואה חשבון אחר (תדריך שאושר על ידי הוועד המרכזי של הלשכה בישיבתו מיום 26.1.1994 ופורסם ב"דיעון מס' 68 של הלשכה). בסעיף 5 של התדריך הנ"ל נאמר כי "יחסי חברים במקצוע והגנה הדדית מפני הכשלה אפשרית מחייבים בדרך כלל את רואה החשבון הקודם לשתף פעולה עם רואה החשבון החדש בדרך של מתן מידע והסברים ושחרור חומר מתוך ניירות העבודה לצרכי צילום על ידי רואה החשבון החדש, תמורת תשלום סביר".

4. חבר לשכה המתלבט בשאלה עקרונית הקשורה להנחיות שבתדריך זה יוכל לפנות ללשכה תוך פירוט נסיבות המקרה הרלבנטי.

(7) הנחיה בדבר דוח רואה חשבון מבקר על דוח המוגש לרשות ניירות ערך על ידי חברה שהיא יועץ השקעות או מנהל תיקים^(*)

א. מבוא

1. ביום 20.1.2000 פורסמו ברשומות תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התש"ס-2000. תקנה 8(ג) ותקנה 8(ד) לתקנות אלה דורשות כי חברה שהיא יועץ השקעות או מנהל תיקים תגיש לרשות ניירות ערך, אחת לשנה, דוחות על פרטים ונתונים שונים.

2. תקנה 8(ו) לתקנות הנ"ל דורשת כי לדוחות הנ"ל יצורפו דוחות חתומים בידי רואה החשבון המבקר באשר לנאותות או אישור הפרטים המובאים בהם, לפי העניין.

מרבית הפרטים האמורים אינם נתונים או רכיבים הכלולים בדוחות כספיים ולפיכך, דוח רואה החשבון המבקר בו מדובר אינו בגדר "דוח מיוחד" כמשמעותו בגילוי דעת 7 של הלשכה ("דוחות מיוחדים של רואי חשבון"). מעצם טיבו, הדוח האמור הינו דוח על ביצוע נהלים מוסכמים (AGREED-UPON PROCEDURES) על ידי רואה החשבון המבקר לגבי הפרטים או הנתונים הכלולים בדוחות שמוגשים לרשות ניירות ערך. בהתאם לכללים המקובלים במקצוע, בדוח מסוג זה ניתן תיאור מפורט של הנהלים שבוצעו ודיווח על ממצאיהם.

3. הנחיה זו קובעת את נוסח דוח רואה החשבון המבקר בעניין זה, לרבות תיאור הנהלים המוסכמים שיבוצעו על ידי רואה החשבון המבקר ולרבות הנוסח הסטנדרטי של הדיווח כאשר לא נמצאו ממצאים בלתי תקינים.

למותר לציין כי במקרה שנמצאו ממצאים בלתי תקינים יותאם נוסח הדיווח כמתחייב מכך.

^(*) הנחיה זו אושרה על ידי הוועדה לתקני ביקורת ונוהלי ביקורת בהתאם להחלטתה מיום 9.1.2000 ועל ידי המועצה המקצועית בהתאם להחלטתה מיום 15.12.1999 ופירסומה אושר על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 17.1.2000.

ב. נוסח דוח רואה החשבון המבקר

תאריך:

לכבוד
(שם החברה)

ג.א.נ.,

הנדון: **דוח לשנת 1999 המוגש על ידיכם לרשות ניירות ערך בהתאם לתקנה (ג8) ותקנה (ד8) לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התש"ס-2000 (1)**

לבקשתכם וכרואה החשבון המבקר שלכם, הרינו לדווח על הנהלים שאותם ביצענו לגבי הנתונים המצויינים להלן אשר נכללו על ידיכם בדוח שבנדון, המצורף למכתבנו זה והמסומן בחותמתנו, לשם זיהוי בלבד (להלן - הדוח).

א. שווי נכסים כולל (2)

להלן הנהלים שבוצעו על ידינו:

1. קיבלנו מכם בכתב את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח:

(א) רשימה של התאגידים (לרבות סניפי התאגידים, כאשר הדבר רלבנטי) אשר אצלם מוחזקים נכסים המנוהלים על ידיכם.

(ב) רשימה של חשבונות הלקוחות שבניהולכם אצל כל אחד מהתאגידים אשר ברשימה על-פי (א) לעיל.

⁽¹⁾ נוסח זה מתייחס לדיווח שיינתן על ידי רואה החשבון המבקר לגבי חברה שהיא מנהל תיקים. במקרה שהחברה אינה מנהל תיקים, תקנה 8(ד) (המחייבת המצאת דוח על שווי הנכסים הכולל) אינה חלה עליה ובהתאם לכך גם חלק א' של נוסח זה אינו רלבנטי. במקרה שהחברה היא מנהל תיקים וגם חבר הבורסה לניירות ערך, יותאם חלק א' של נוסח זה כמתחייב מהנסיבות.

⁽²⁾ כהגדרתו בתקנה (1) לתקנות שבנדון.

מהדורת תשרי התשס"ז - אוקטובר 2006

(ג) רשימה של התאגידים (לרבות סניפי התאגידים, כאשר הדבר רלבנטי) אשר מהם הועברו אליכם הכנסות בגין חשבונות הלקוחות שבניהולכם בתקופה שמ-1.1.1999 עד מועד הדיווח המתאים.

(ד) הצהרה שלכם לגבי כל אחת מהרשימות הנ"ל שלא קיימים תאגידים או חשבונות לקוחות, לפי העניין, אשר אותה רשימה מתייחסת אליהם ואשר לא נכללו בה.

2. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין שמות התאגידים שברשימה על-פי 1(ג) לעיל לבין שמות התאגידים אשר מהם הועברו אליכם הכנסות בתקופה המתאימה על-פי ספרי החשבונות שלכם. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכם פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

3. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין שמות התאגידים שברשימה על-פי 1(א) לעיל לבין שמות התאגידים שברשימה על-פי 1(ג) לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכם פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

4. בהתאם לפנייתכם אל התאגידים (לרבות סניפי התאגידים, כאשר הדבר רלבנטי) הכלולים ברשימה על-פי 1(א) לעיל, קיבלנו מכל אחד מהם - בכתב ובמישרין - את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח:

(א) רשימה של כל חשבונות הלקוחות שבניהולכם אצל התאגיד.

(ב) אישור לגבי שווי הנכסים המוחזקים בכל החשבונות אשר ברשימה שניתנה על ידי התאגיד על-פי 1(א) לעיל.

(ג) אישור שלא מוחזקים אצל התאגיד נכסים בניהולכם פרט לאלה ששוויים נכלל באישור שניתן על ידי התאגיד על-פי 1(ב) לעיל.

5. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין רשימת חשבוניות הלקוחות שאותה קיבלנו מכס על-פי 1(ב) לעיל לבין הרשימות שאותן קיבלנו מהתאגידים על-פי 4(א) לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכס פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

6. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין שווי הנכסים הכולל אשר נכלל על ידיכם בדוח לבין שווי הנכסים הכולל בהתאם לאישורים שקיבלנו מהתאגידים על-פי 4(ב) לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכס פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

מאחר שהנהלים הנ"ל אינם מהווים ביקורת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דיעה על נתוני שווי הנכסים הכולל שנכללו בדוח.

בביצוע הנהלים הנ"ל לא מצאנו אי-התאמות המצביעות על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בנתוני שווי הנכסים הכולל שנכללו בדוח.

ב. סכום ההון העצמי

על בסיס השוואה שערכנו, הרינו מאשרים כי סכום ההון העצמי שנכלל על ידיכם בדוח זהה לסכום ההון העצמי המוצג בדוחות הכספיים של חברתכם ליום 31.12.1999, אשר עליהם ניתן על ידינו ביום XX.X.2000 דוח רואה חשבון מבקר בנוסח האחיד שכלל חוות דעת בלתי מסוייגת⁽¹⁾.

⁽¹⁾ אם בדוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים נכללה סטייה מהנוסח האחיד, לרבות סטייה בדרך של הפניית תשומת לב או הדגש, תקנה 8(ז) מחייבת את החברה לצרף את דוח רואה החשבון המבקר לדוח המוגש על ידיה לרשות ניירות ערך. במקרה כזה תושמטנה בפיסקה לעיל המילים שלאחר המילה "מבקר" ובמקומן תבואנה המילים "הכולל" סטייה מהנוסח האחיד והמצורף לדוח המוגש על ידיכם לרשות ניירות ערך.

במקרה שתאריך דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים קדם ביותר מ-15 יום לתאריך דיווח זה, תיווסף כאן הפיסקה הבאה:

ביצענו סקירה משלימה על אירועים לאחר תאריך המאזן לגבי התקופה שמתאריך חוות דעתנו על הדוחות הכספיים הנ"ל עד תאריך דיווחנו זה, על בסיס הנהלים הרלבנטיים המבוצעים במקרה של חתימה מחדש על דוח רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים הנכללים בתשקיף. בביצוע הסקירה כאמור לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך שאם הדוחות הכספיים הנ"ל היו מאושרים ונחתמים מחדש בתאריך דיווחנו זה היה צורך בשינוי מהותי בסכום ההון העצמי המוצג בהם.

ג. נתונים לגבי הביטוח

להלן הנהלים שבוצעו על ידינו:

1. בהתאם לפנייתכם אל המבטחים אשר שמותיהם נכללו על ידיכם בדוח, קיבלנו מכל אחד מהם - בכתב ובמישרין - אישור על סכום הביטוח, תקופת הביטוח וסכום ההשתתפות העצמית בהתאם לפוליסות התקפות לגבי כל אחד ממועדי הדיווח.

2. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין הנתונים לגבי הביטוח אשר נכללו על ידיכם בדוח לבין הנתונים בהתאם לאישורים שקיבלנו מהמבטחים על-פי 1 לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכס פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

מאחר שהנהלים הנ"ל אינם מהווים ביקורת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דיעה על הנתונים לגבי הביטוח שנכללו בדוח.

בביצוע הנהלים הנ"ל לא מצאנו אי-התאמות המצביעות על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בנתונים לגבי הביטוח שנכללו בדוח.

ד. נתונים לגבי הערבות הבנקאית

להלן הנהלים שבוצעו על ידינו :

1. קיבלנו מכס בכתב את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח :

(א) רשימה של התאגידים הבנקאיים אשר הוציאו ערבויות שמתקיימים בהן התנאים שבתקנה 7 לתקנות שבנדון.

(ב) פרטי עורך הדין או רואה החשבון כאמור בתקנה 7 לתקנות שבנדון (להלן - הנאמן).

2. בהתאם לפנייתכם ו/או פניית הנאמן אל התאגידים הבנקאיים הכלולים ברשימה על-פי 1(א) לעיל, קיבלנו מכל אחד מהם - בכתב ובמישרין - אישור על הסכומים, תקופות התוקף והתנאים של הערבויות שהוצאו על שם הנאמן לגבי כל אחד ממועדי הדיווח.

3. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין הנתונים לגבי הערבות הבנקאית אשר נכללו על ידיכם בדוח לבין הנתונים בהתאם לאישורים שקיבלנו מהתאגידים הבנקאיים על-פי 2 לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכס פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

מאחר שהנהלים הנ"ל אינם מהווים ביקורת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחווים דיעה על הנתונים לגבי הערבות הבנקאית שנכללו בדוח.

בביצוע הנהלים הנ"ל לא מצאנו אי-התאמות המצביעות על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בנתונים לגבי הערבות הבנקאית שנכללו בדוח.

ה. שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת⁽¹⁾

להלן הנהלים שבוצעו על ידינו :

1. קיבלנו מכס בכתב את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח :

(א) רשימה המפרטת את שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת אשר נכלל על ידיכם בדוח לפי הסדרות, הכמויות והשווי בבורסה של אגרות החוב הממשלתיות שמהן מורכב פקדון זה.

(ב) הצהרה שלכם כי הוראותיכם שלפיהן מנוהל פקדון ניירות הערך למשמרת הינן בהתאם לתקנות שבנדון.

2. בהתאם לפנייתכם ו/או פניית הנאמן אל הבנק בו מופקד פיקדון ניירות הערך למשמרת, קיבלנו מהבנק - בכתב ובמישרין - את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח :

(א) אישור לגבי שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת, כששווי זה מפורט לפי הסדרות, הכמויות והשווי בבורסה של אגרות החוב הממשלתיות שמהן מורכב הפיקדון.

(ב) אישור שלא קיימים שעבודים או עיקולים על הפיקדון הנ"ל.

3. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת אשר נכלל על ידיכם בדוח לבין שווי אותו פיקדון בהתאם לאישורים שקיבלנו מהבנק על-פי 2 לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכס פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

⁽¹⁾ כהגדרתה בתקנה (1) לתקנות שבנדון.

מהדורת תשרי התשס"ז - אוקטובר 2006

מאחר שהנהלים הנ"ל אינם מהווים ביקורת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דיעה על נתוני שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת שנכללו בדוח.

בביצוע הנהלים הנ"ל לא מצאנו אי-התאמות המצביעות על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בנתוני שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת שנכללו בדוח.

בנוסף, על בסיס השוואה שערכנו, הרינו מאשרים כי שווי פיקדון ניירות הערך למשמרת ליום 31.12.1999 שנכלל על ידיכם בדוח זהה לשווי שבו כלול אותו פיקדון בדוחות הכספיים של חברתכם לאותו תאריך, אשר עליהם ניתן על ידינו ביום XX.X.2000 דוח רואה חשבון מבקר בנוסח האחיד שכלל חוות דעת בלתי מסוייגת⁽¹⁾.

ו. סכום הפיקדון⁽²⁾

להלן הנהלים שבוצעו על ידינו:

1. קיבלנו מכם בכתב את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח:

(א) הצהרה שלכם כי סכום הפיקדון שנכלל על ידיכם בדוח מתאים לסכומו בספרי החשבונות של חברתכם.

(ב) הצהרה שלכם כי הוראותיכם שלפיהן מנוהל הפיקדון הינן בהתאם לתקנות שבנדון.

2. בהתאם לפנייתכם ו/או פניית הנאמן אל הבנק בו מופקד הפיקדון, קיבלנו מהבנק - בכתב ובמישרין - את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווחנו זה) לגבי כל אחד ממועדי הדיווח:

(א) אישור לגבי סכום הפיקדון.

(ב) אישור שלא קיימים שעבודים או עיקולים על הפיקדון.

⁽¹⁾ ראה הערת שוליים לסעיף ב' לעיל.

⁽²⁾ כהגדרתו בתקנה (1) לתקנות שבנדון.

מהדורת תשרי התשס"ז - אוקטובר 2006

3. ערכנו השוואה - לגבי כל אחד ממועדי הדיווח - בין סכום הפיקדון אשר נכלל על ידיכם בדוח לבין סכום הפיקדון בהתאם לאישורים שקיבלנו מהבנק על-פי 2 לעיל. במקרה שהדבר היה רלבנטי, קיבלנו מכם פירוטים והסברים לגבי התאמות הדרושות בין הנתונים שלגביהם נערכה ההשוואה.

מאחר שהנהלים הנ"ל אינם מהווים ביקורת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דיעה על נתוני סכום הפיקדון שנכללו בדוח.

בביצוע הנהלים הנ"ל לא מצאנו אי-התאמות המצביעות על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בנתוני סכום הפיקדון שנכללו בדוח.

בנוסף, על בסיס השוואה שערכנו, הרינו מאשרים כי סכום הפיקדון ליום 31.12.1999 שנכלל על ידיכם בדוח זהה לסכום שבו כלול הפיקדון בדוחות הכספיים של חברתכם לאותו תאריך, אשר עליהם ניתן על ידינו ביום XX.X.2000 דוח רואה חשבון מבקר בנוסח האחיד שכלל חוות דעת בלתי מסוייגת⁽¹⁾.

ז. שם ופרטי עורך הדין או רואה החשבון (הנאמן)

בהתאם לפנייתכם אל עו"ד/רו"ח _____ קיבלנו ממנו סמוך לפני תאריך דיווח זה - בכתב ובמישרין - את המצגים הבאים (אשר אינם מצורפים לדיווח זה):

1. אישור כי הוא משמש בתפקיד עורך הדין או רואה החשבון בהתאם לתקנה 7 לתקנות שבנדון.
2. אישור כי הפרטים שנכללו לגביו בדוח הינם נכונים.

דיווח זה ניתן לכם אך ורק לצורך המצאתו לרשות ניירות ערך כנדרש בתקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), התש"ס-2000. אין לפרסם דיווח זה, אין להעבירו לשום גורם אחר ואין להשתמש בו או לצטט מתוכנו לשום מטרה אחרת, אלא מכוח הוראה מפורשת על-פי דין.

בכבוד רב,
[חתימת רואה החשבון המבקר]

⁽¹⁾ ראה הערת שוליים לסעיף ב' לעיל.
מהדורת תשרי התשס"ז - אוקטובר 2006